

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 juin 2012

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil
en ce qui concerne la pension alimentaire**

(déposée par
Mmes Sabien Lahaye-Battheu
et Carina Van Cauter)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 juni 2012

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
wat de onderhoudsuitkering betreft**

(ingediend door
de dames Sabien Lahaye-Battheu
en Carina Van Cauter)

RÉSUMÉ

En cas de divorce, le juge peut refuser toute demande de pension alimentaire si le défendeur prouve que le demandeur a commis une faute grave ayant rendu impossible la poursuite de la vie commune. Les avis sont toutefois partagés sur la question de savoir si la faute grave commise après le début de la séparation de fait, mais avant la décision au fond concernant le divorce ou l'introduction de la procédure de divorce peut entraîner l'exclusion du conjoint (ou de l'ex-conjoint) susceptible de bénéficier d'une pension alimentaire.

Pour exclure toute controverse ultérieure à ce propos, la présente proposition de loi ajoute la possibilité que la faute grave ait empêché la reprise de la vie commune. Dès lors, le refus de la pension alimentaire pourrait aussi clairement se fonder sur une faute grave commise après le début de la séparation de fait.

SAMENVATTING

In een echtscheidingszaak kan de rechter het verzoek om een onderhoudsuitkering weigeren indien de verweerder bewijst dat de verzoeker een zware fout heeft begaan die de voortzetting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt. Er bestaat echter discussie of de zware fout begaan na het ontstaan van de feitelijke scheiding, maar vóór de uitspraak ten gronde van de echtscheiding of de inleiding van de echtscheidingsprocedure, aanleiding kan geven tot uitsluiting van de uitkeringsgerechtigde (ex-)echtgenoot.

Om verdere discussie uit te sluiten voegt dit wetsvoorstel de mogelijkheid toe dat de zware fout de hervatting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt. Op die manier zou de weigering van een uitkering duidelijk ook gesteund kunnen worden op een zware fout die na het ontstaan van de feitelijke scheiding heeft plaatsgevonden.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie	
PS	:	Parti Socialiste	
MR	:	Mouvement Réformateur	
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams	
sp.a	:	socialistische partij anders	
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen	
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten	
VB	:	Vlaams Belang	
cdH	:	centre démocrate Humaniste	
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones	
LDD	:	Lijst Dedecker	
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie	

<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>		<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	
<i>Commandes:</i>		<i>Bestellingen:</i>	
Place de la Nation 2		Natieplein 2	
1008 Bruxelles		1008 Brussel	
Tél. : 02/ 549 81 60		Tel. : 02/ 549 81 60	
Fax : 02/549 82 74		Fax : 02/549 82 74	
www.lachambre.be		www.dekamer.be	
e-mail : publications@lachambre.be		e-mail : publicaties@dekamer.be	

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Lors de la réforme, en 2007, de la loi sur le divorce, la notion de “faute” a, en principe, été éliminée de la procédure de divorce. En conséquence, le droit à une pension alimentaire après le divorce fondé sur une désunion irrémédiable n’a plus été associé à la question de la culpabilité, ni à la position procédurale des conjoints dans la procédure de divorce. En principe, c’est aujourd’hui le critère du besoin qui est pris en compte pour déterminer qui peut réclamer une pension alimentaire, étant entendu que le droit de bénéficier de cette pension revient naturellement à l’époux dans le besoin.

Ce principe connaît trois exceptions. Dans deux de ces cas — lorsque le demandeur a commis une faute grave ou lorsque l’état de besoin du créancier d’aliments résulte d’une décision prise unilatéralement par celui-ci (articles 301, § 2, alinéa 2, et 301, § 5, du Code civil) —, le juge a la possibilité de déroger au principe précité. Il est en revanche obligé de rejeter la demande de pension dans le troisième cas, c’est-à-dire lorsque l’ex-époux dans le besoin a été reconnu coupable de certains faits commis contre le débiteur d’aliments ou d’une tentative de commettre de tels faits (article 301, § 2, alinéa 3, du Code civil).

La présente proposition de loi traite de la possibilité de rejeter la demande lorsqu’une faute grave a été commise par le demandeur. L’article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil autorise le juge (sans l’y obliger) à refuser de faire droit à la demande de pension si le débiteur théorique d’aliments prouve que le créancier théorique d’aliments a commis une faute grave ayant rendu impossible la poursuite de la vie commune. Le constat de l’existence d’une faute grave dans le chef du créancier théorique d’aliments ne peut entraîner qu’une exclusion totale. Le juge ne peut pas prononcer une exclusion partielle (en accordant un montant plus faible), car cette possibilité n’a pas été prévue expressément par le législateur, alors qu’elle l’a été dans l’hypothèse de l’article 301, § 5, du Code civil.

La jurisprudence assortit l’exception de faute grave de trois conditions:

1) le créancier d’aliments s’est rendu coupable d’un manquement unique ou de manquements successifs aux devoirs conjugaux;

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Bij de uit 2007 daterende hervorming van de echtscheidingswet, werd de notie van “fout” in principe weggewerkt uit de echtscheidingsprocedure. Daardoor werd de aanspraak op een onderhoudsuitkering na echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting niet langer geassocieerd met de schuldvraag, noch met de processuele positie van de echtgenoten in de echtscheidingsprocedure. In beginsel is het nu het criterium van behoefte dat speelt om te bepalen wie een onderhoudsuitkering kan vorderen, waarbij het uiteraard de behoeftige echtgenoot is die onderhoudsgerechtigd zal zijn.

Op dit principe zijn er drie uitzonderingen. In twee van die gevallen beschikt de rechter over de mogelijkheid om ervan af te wijken, met name bij een zware fout van de verzoeker en wanneer de staat van behoefte ontstaan is omwille van een eenzijdige beslissing van de onderhoudsgerechtigde (artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek. en artikel 301, § 5, van het Burgerlijk Wetboek). In het derde geval is hij verplicht het verzoek van de behoeftige ex-echtgenoot af te wijzen, meerbepaald wanneer deze schuldig werd bevonden aan (de poging tot) het plegen van bepaalde feiten tegen de onderhoudsplichtige (artikel 301, § 2, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek).

Dit wetsvoorstel heeft betrekking op de hypothese van de mogelijke weigering bij zware fout in hoofde van de verzoeker. Artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek laat de rechter toe (maar verplicht hem niet) het verzoek om een uitkering te weigeren indien de principieel onderhoudsplichtige bewijst dat de principieel onderhoudsgerechtigde een zware fout beging die de voortzetting van de samenleving onmogelijk maakte. In geval van een weerhouden zware fout in hoofde van de principieel onderhoudsgerechtigde kan enkel besloten worden tot een volledige uitsluiting. De rechter beschikt niet over de mogelijkheid om te beslissen tot gedeeltelijke uitsluiting (toekenning van een verminderd bedrag), aangezien de wetgever niet uitdrukkelijk in deze mogelijkheid voorzien heeft, terwijl hij dit wel deed in de hypothese van artikel 301, § 5, van het Burgerlijk Wetboek.

De rechtspraak stelt voor de exceptie van zware fout drie vereisten:

1) de onderhoudsgerechtigde beging een eenmalige dan wel opeenvolgende tekortkoming aan de huwelijksplichten;

2) il s'agit d'un/de manquement(s) grave(s);

3) ce(s) manquement(s) est/sont à l'origine de la désunion irrémédiable des époux.

Ces trois conditions sont cumulatives.

Dans le cadre d'une demande de pension alimentaire introduite à la suite d'un divorce pour cause de désunion irrémédiable, le défendeur doit non seulement prouver que le demandeur a commis une faute grave, mais aussi que c'est précisément cette faute qui a rendu impossible la poursuite de la vie commune. En d'autres termes, il doit y avoir un lien de causalité avec la désunion irrémédiable sur laquelle se fonde la demande de divorce.

Un élément essentiel pour le refus d'une pension alimentaire est donc le moment où la faute grave a été commise. Toute faute grave qui est à l'origine de la désunion irrémédiable des époux peut entrer en ligne de compte comme cause d'exclusion.

Si l'(ex-)époux dans le besoin a commis la faute grave après la désunion irrémédiable des époux (et bien sûr après que le divorce est devenu définitif), la faute ne peut pas être invoquée comme motif d'extinction du droit à la pension alimentaire.

La question de savoir si la faute grave commise après la séparation de fait, mais avant le prononcé du divorce au fond ou l'introduction de la procédure de divorce, peut entraîner l'exclusion du bénéfice de la pension alimentaire pour l'(ex-)époux en cause, est controversée.

Dans l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil, le législateur parle uniquement de la faute grave ayant rendu impossible la poursuite de la vie commune, tandis que l'article 229, § 1er, du Code civil prévoit que la désunion est irrémédiable lorsqu'elle rend raisonnablement impossible la poursuite de la vie commune et la reprise de celle-ci entre les époux.

Dans les cas où les époux décident de ne plus vivre ensemble pendant un moment, mais où il existe encore une grande chance de réconciliation, la désunion n'est certainement pas encore irrémédiable. Si l'époux qui aurait en principe droit à la pension alimentaire commet une faute grave après la séparation de fait, et rend ainsi la désunion soudainement irrémédiable, et toute réconciliation impossible, cette faute grave peut-elle être prise en compte pour refuser la demande de pension alimentaire?

2) die tekortkoming(en) heeft (hebben) een zwaarwichtig karakter;

3) die tekortkoming(en) ligt (liggen) aan de basis ligt van de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk.

De drie vereisten zijn cumulatief.

De verweerder in een vordering tot onderhoudsuitkering na echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting moet niet enkel bewijzen dat de eiser een zware fout heeft begaan, hij of zij zal ook moeten aantonen dat het net die fout is die de voortzetting van de samenleving onmogelijk gemaakt heeft. Er moet met andere woorden een causaal verband zijn met de onherstelbare ontwrichting waarop de echtscheiding gevorderd wordt.

Essentieel voor de weigering van een onderhoudsuitkering, is dus het tijdstip waarop de zware fout begaan werd. Elke zware fout die aan de oorsprong ligt van de onherstelbare ontwrichting van het huwelijk kan in aanmerking komen als uitsluitingsgrond.

Beging de behoeftige (ex-)echtgenoot de zware fout nadat het huwelijk reeds onherstelbaar was ontwricht (en uiteraard na het definitief worden van de echtscheiding), dan kan de fout niet ingeroepen worden als grond tot verval van de onderhoudsaanspraak.

Betwist wordt of de zware fout begaan na het ontstaan van de feitelijke scheiding, maar vóór de uitspraak van de echtscheiding ten gronde of de inleiding van de echtscheidingsprocedure, aanleiding kan geven tot uitsluiting van de uitkeringsgerechtigde (ex-)echtgenoot.

De wetgever heeft het in artikel 301 § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek enkel over de zware fout die de voortzetting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt. Dit in tegenstelling tot artikel 229, § 1, van het Burgerlijk Wetboek, waar bepaald is dat het huwelijk onherstelbaar ontwricht is wanneer de voortzetting én de hervatting van de samenleving tussen de echtgenoten redelijkerwijs onmogelijk zijn geworden.

In situaties waar echtgenoten beslissen om een tijd niet meer samen te leven, maar er nog een grote kans is op een verzoening, is het huwelijk zeker nog niet onherstelbaar ontwricht. Begaat de uitkeringsgerechtigde na de feitelijke scheiding een zware fout waardoor het huwelijk plots wel onherstelbaar ontwricht wordt, en een verzoening onmogelijk wordt, kan die zware fout dan ook in aanmerking komen om de onderhoudsuitkering te weigeren?

Une partie de la doctrine (et de la jurisprudence) estime, sur la base d'une lecture littérale de l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil, que la demande ne peut être refusée que s'il a été mis fin à la vie commune par suite de la faute grave et que celle-ci a donc dû être commise auparavant. Une faute grave commise par l'ex-époux dans le besoin après la désunion irrémédiable — la séparation de fait ayant forcément provoqué la désunion irrémédiable — ne peut plus être invoquée comme cause d'extinction.¹

Si l'on fait la comparaison avec l'article 301, § 2, alinéa 3, du Code civil, qui prévoit une autre situation exceptionnelle, on voit clairement que le législateur n'a créé une distinction temporelle qu'en cas de faute grave. La question de l'éventuelle violation du principe d'égalité pourrait peut-être poser problème à cet égard, dès lors qu'il n'y a pas de justification de la distinction faite entre la situation où la faute grave a rendu impossible la poursuite de la vie commune, et celle où les conjoints ne vivaient peut-être plus ensemble mais où la reprise d'une vie commune était encore possible et où, par conséquent, il n'était pas encore question de désunion irrémédiable.²

On trouve également dans la jurisprudence et dans la doctrine des éléments qui appuient l'autre thèse. Le refus éventuel pourrait être fondé non seulement sur une faute grave ayant été à la base de la séparation de fait, mais également sur une faute grave qui a rendu impossible la reprise de la vie commune et qui est donc intervenue après le début de la séparation de fait. Toute faute grave à l'origine de la désunion irrémédiable, qu'elle ait rendu impossible la poursuite de la vie commune ou sa reprise, doit pouvoir être prise en considération en tant que motif d'exclusion. Cela semble d'ailleurs plus logique, étant donné que le lien entre la faute grave et la désunion irrémédiable constitue la raison pour laquelle la pension alimentaire peut être refusée.

Les documents parlementaires relatifs à la nouvelle loi sur le divorce n'indiquent nulle part que l'idée du législateur était de limiter la situation exceptionnelle de la faute grave à la faute grave ayant rendu impossible la poursuite de la vie commune, et de ne pas l'étendre

Een deel van de rechtsleer (en rechtspraak) is op basis van een letterlijke lezing van artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek van mening dat de mogelijke weigering enkel aan de orde is ingeval de zware fout aan de basis ligt van de beëindiging van de samenleving en dus voordien moet hebben plaatsgevonden. Een zware fout die door de behoeftige ex-echtgenoot werd begaan nadat het huwelijk al onherstelbaar was ontworcht — het ontstaan van de feitelijke scheiding veroorzaakte per se onherstelbare ontworcht — kan niet meer ingeroepen worden als grond van verval.¹

Als men de vergelijking maakt met artikel 301, § 2, derde lid, B.W., dat in een andere uitzonderingssituatie voorziet, valt op dat de wetgever enkel in de situatie van de zware fout een temporeel onderscheid in het leven heeft geroepen. Mogelijkerwijs kunnen hier problemen ontstaan met het al dan niet schenden van het gelijkheidsbeginsel aangezien er geen verantwoording is voor het onderscheid dat gemaakt wordt tussen de situatie waarin de zware fout de voortzetting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt en de situatie waarbij de echtgenoten misschien niet meer samenleefden maar de hervatting van het samenleven wel nog mogelijk was, en het huwelijk dus ook nog niet onherstelbaar was ontworcht.²

Ook de andere stelling vindt steun in de rechtsleer- en spraak. De mogelijke weigering zou niet alleen gesteund kunnen worden op een zware fout die aan de basis ligt van de feitelijke scheiding, doch ook op een zware fout die de hervatting van de samenleving onmogelijk gemaakt heeft en dus na de aanvang van de feitelijke scheiding heeft plaatsgevonden. Elke zware fout die aan de oorsprong ligt van de onherstelbare ontworcht van het huwelijk, zij het dat deze ofwel de voortzetting van de samenleving, ofwel de hervatting ervan onmogelijk heeft gemaakt, moet in aanmerking genomen kunnen worden als uitsluitingsgrond. Dit lijkt ook logischer, aangezien het verband tussen de zware fout en de onherstelbare ontworcht van het huwelijk de reden is waarom de onderhoudsuitkering geweigerd kan worden.

Nergens in de parlementaire stukken van bij het tot stand komen van de nieuwe echtscheidingswet vindt men terug dat het de bedoeling van de wetgever was om de uitzonderingssituatie van de zware fout te beperken tot de zware fout die de voortzetting van de samenleving

¹ N. DANDOY, "les effets alimentaires", 1074-1075; J-P. MASSON, "Un an d'application", 466; N. DANDOY, "Calcul des pensions alimentaires entre époux et après divorce, analyse annuelle de décisions de jurisprudence", RTDF. 2008, n° 4, 1120.

² G. VERSCHULDEN, I. MARTENS, "Alimentatie tussen echtgenoten", 120; I. MARTENS, "De onderhoudsuitkering na echtscheiding", 63.

¹ N. DANDOY, "les effets alimentaires", 1074-1075; J-P. MASSON, "Un an d'application", 466; N. DANDOY, "Calcul des pensions alimentaires entre époux et après divorce, analyse annuelle de décisions de jurisprudence", RTDF. 2008, afl. 4, 1120.

² G. VERSCHULDEN, I. MARTENS, "Alimentatie tussen echtgenoten", 120; I. MARTENS, "De onderhoudsuitkering na echtscheiding", 63.

à la faute grave ayant rendu impossible la reprise de la vie commune.³

La doctrine considère majoritairement que la faute grave ayant rendu impossible la reprise de la vie commune doit également pouvoir constituer un motif d'exclusion.⁴ Ce point de vue a d'ailleurs été confirmé par la jurisprudence.⁵ Selon ce courant de la doctrine, le fait que le conjoint ayant subi la faute grave exprime la volonté de reprendre la vie commune annulera le caractère grave de la faute.

Dans l'enquête sur la possibilité d'une reprise de la vie commune, la durée de la séparation de fait jouera un rôle important; si la faute grave est commise alors que les conjoints sont déjà séparés de fait depuis un certain temps, l'exception visée à l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil sera moins facilement acceptée.

Partant de ce point de vue, si chacun des deux conjoints entame une relation adultère après le début de la séparation de fait mais avant que la désunion devienne irrémédiable, l'ordre dans lequel les relations adultères auront débuté sera important.

Si la relation adultère du conjoint créancier d'aliments commence avant le début de la relation adultère du conjoint débiteur d'aliments, le premier pourra être déchu du droit à la pension alimentaire sur la base de l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil, dès lors que, dans ce cas, le créancier d'aliments commet une faute grave qui rend impossible la reprise de la vie commune.

Si la relation adultère du conjoint créancier d'aliments commence en revanche après le début de celle du conjoint débiteur d'aliments, il n'y a pas de déchéance du droit à la pension alimentaire, étant donné que le créancier d'aliments n'a alors pas commis de faute grave ayant rendu impossible la reprise de la vie

onmogelijk heeft gemaakt, en niet uit te breiden tot de zware fout die de hervatting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt.³

De meerderheid van de rechtsleer meent dat ook de zware fout die de hervatting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt in aanmerking moet worden genomen als uitsluitingsgrond.⁴ Dit werd ook in de rechtspraak bevestigd.⁵ Volgens deze strekking zal het feit dat de echtgenoot, tegen wie de zware fout werd begaan, de wil uit om de samenleving te hervatten het zwaarwichtige karakter van de fout teniet doen.

In het onderzoek naar de mogelijkheid tot hervatting van de samenleving zal de duur van de feitelijke scheiding een belangrijke rol spelen; een zware fout die gepleegd wordt wanneer de echtgenoten reeds enige tijd feitelijk gescheiden leven zal minder gemakkelijk zorgen voor het aanvaarden van de exceptie van artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Uitgaande van dit standpunt wordt ingeval elk van beide echtgenoten een overspelige relatie aanknoopt na de aanvang van de feitelijke scheiding, doch vóór het ontstaan van de onherstelbare ontwrichting, de volgorde van de aanvang van de overspelige relaties belangrijk.

Ingeval de overspelige relatie van de onderhoudsgerechtigde echtgenoot ontstaat vóór de aanvang van de overspelige relatie van de onderhoudsplichtige echtgenoot kan het recht op onderhoudsuitkering vervallen op grond van artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, aangezien de onderhoudsgerechtigde in dit geval een zware fout begaat die de hervatting van de samenleving onmogelijk maakt.

Ingeval de overspelige relatie van de onderhoudsgerechtigde echtgenoot ontstaat na de aanvang van de overspelige relatie van de onderhoudsplichtige echtgenoot vervalt het recht op onderhoudsuitkering niet, aangezien de onderhoudsgerechtigde echtgenoot geen zware fout begaat die de hervatting van de samenle-

³ F. SWENNEN, S. EGGERMONT, E. ALOFS, "Knelpunten", 18, note de bas de page 20; Exposé des motifs, *Doc. Parl. Chambre* 2005-06, n° 51-2341/001, 8, 10, 14, 17; Avant-projet, *Doc. Parl. Chambre* 2005-06, n° 51-2341/001, 37; Avis du Conseil d'État, *Doc. Parl. Chambre* 2005-06, n° 51-2341/001, 50; Rapport fait au nom de la sous-commission "droit de la famille", *Doc. Parl. Chambre* 2005-06, n° 51-2341/007, 7, 55, 61; Amendement n° 90, *Doc. Parl. Chambre* 2006-07, n° 51-2341/008, 1.

⁴ A-C. VAN GYSEL, *Précis de droit de la famille*, 517; J-C. BROUWERS, "Dix questions", 49; J. GERLO, G. VERSCHULDEN, *Handboek*, nr. 1658; F. SWENNEN, S. EGGERMONT, E. ALOFS, "Knelpunten", 17; F. SWENNEN EN B. WEYTS, "Fouten tussen echtgenoten", 19, n° 48.

⁵ Trib. Liège (2e Ch.) 24 avril 2008, JLMB 2008, n° 24, 1049 et RTDF 2008, n° 4, 1216; Trib. Arlon (1re Ch.) 16 janvier 2009, RTDF. 2009, n° 2, 448.

³ F. SWENNEN, S. EGGERMONT, E. ALOFS, "Knelpunten", 18, voetnoot 20; Memorie van toelichting, *Parl. St. Kamer* 2005-06, nr. 51-2341/001, 8, 10, 14, 17; Voorontwerp, *Parl. St. Kamer* 2005-06, nr. 51-2341/001, 37; Advies Raad van State, *Parl. St. Kamer* 2005-06, nr. 51-2341/001, 50; Verslag namens de subcommissie familierecht, *Parl. St. Kamer* 2005-06, nr. 51-2341/007, 7, 55, 61; Amendement nr. 90, *Parl. St. Kamer* 2006-07, nr. 51-2341/008, 1.

⁴ A-C. VAN GYSEL, *Précis de droit de la famille*, 517; J-C. BROUWERS, "Dix questions", 49; J. GERLO, G. VERSCHULDEN, *Handboek*, nr. 1658; F. SWENNEN, S. EGGERMONT, E. ALOFS, "Knelpunten", 17; F. SWENNEN EN B. WEYTS, "Fouten tussen echtgenoten", 19, nr. 48.

⁵ Rb. Luik (2e k.) 24 april 2008, JLMB 2008, afl. 24, 1049 en RTDF 2008, afl. 4, 1216; Rb. Aarlen (1re k.) 16 januari 2009, RTDF. 2009, afl. 2, 448.

commune. En effet, au moment où le conjoint créancier d'aliments a commis la faute grave, la désunion était déjà irrémédiable à cause de la relation adultère du conjoint débiteur d'aliments.

L'adoption d'une loi de réparation permettrait de remédier à ce manque de clarté. À cet effet, l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil doit être mis en concordance avec l'article 229, § 1er, du Code civil. Nous proposons dès lors de réécrire le texte comme suit: *"Le tribunal peut refuser de faire droit à la demande de pension si le défendeur prouve que le demandeur a commis une faute grave ayant rendu impossible la poursuite ou la reprise de la vie commune."* Le rejet de la demande de pension pourrait ainsi se fonder sans discussion possible sur une faute grave commise après la prise de cours de la séparation de fait.

La "limite" pourrait être fixée à la date du dépôt de la requête en divorce ou de la signification de la citation en divorce. Les faits postérieurs au dépôt ou à la signification ne pourraient plus être constitutifs d'une faute grave au sens de l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil.

ving onmogelijk maakt. Op het ogenblik dat de onderhoudsgerechtigde echtgenoot de zware fout pleegde, was het huwelijk immers reeds onherstelbaar ontworcht door de overspelige relatie van de onderhoudsplichtige echtgenoot.

Om aan de onduidelijkheid te verhelpen, lijkt een reparatiewet wenselijk. Artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek dient daartoe in overeenstemming gebracht te worden met art. 229, § 1, van het Burgerlijk Wetboek. Dit wetsvoorstel strekt ertoe dit te doen door de huidige tekst als volgt te herschrijven: *"De rechtbank kan het verzoek om een uitkering weigeren indien de verweerder bewijst dat verzoeker een zware fout heeft begaan die de voortzetting of de hervatting van de samenleving onmogelijk heeft gemaakt"*. Op die manier zou de mogelijke weigering van een uitkering zonder mogelijke discussie ook gesteund kunnen worden op een zware fout die na het ontstaan van de feitelijke scheiding heeft plaatsgevonden.

De "grens" zou gelegd kunnen worden bij de neerlegging van het verzoekschrift of de dagvaarding in echtscheiding. Feiten van na de neerlegging of de betekening kunnen geen zware fout in de zin van artikel 301, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek meer uitmaken.

Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 301, § 2, alinéa 2, du Code civil, les mots "ou la reprise" sont insérés entre les mots "la poursuite" et les mots "de la vie commune".

1er juin 2012

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 301, § 2, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek, worden tussen de woorden "de voortzetting" en de woorden "van de samenleving", de woorden "of de hervatting" ingevoegd.

1 juni 2012

Sabien LAHAYE-BATTHEU (Open Vld)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)